

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

19 декември 2019 година *

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси — Процедура за европейска заповед за плащане — Регламент (ЕО) № 1896/2006 — Представяне на допълнителни документи в подкрепа на вземането — Неравноправни клаузи в потребителските договори — Директива 93/13/ЕИО — Контрол от съда, сезиран в рамките на процедура за европейска заповед за плащане“

По съединени дела C-453/18 и C-494/18

с предмет преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Juzgado de Primera Instancia n° 11 de Vigo (Първоинстанционен съд № 11, Виго, Испания) и от Juzgado de Primera Instancia n° 20 de Barcelona (Първоинстанционен съд № 20, Барселона, Испания) с актове от 28 юни и 17 юли 2018 г., постъпили в Съда съответно на 11 и 27 юли 2018 г. в производства по дела

Bondora AS

срещу

Carlos V. C. (C-453/18),

XU (C-494/18),

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: J.-C. Bonichot, председател на състава, M. Safjan, L. Bay Larsen, C. Toader (докладчик) и N. Jääskinen, съдии,

генерален адвокат: E. Sharpston,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за испанското правителство, от M. García-Valdecasas Dorrego, в качеството на представител,
- за латвийското правителство, от I. Kucina и V. Soņesa, в качеството на представители,
- за унгарското правителство, от M. Fehér и Z. Wagner, в качеството на представители,

* Език на производството: испански.

- за Европейския парламент, от S. Alonso de León и T. Lukácsi, в качеството на представители,
- за Съвета на Европейския съюз, от J. Monteiro, S. Petrova Cerchia и H. Marcos Fraile, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от J. Vaquero Cruz, N. Ruiz García и M. Heller, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 31 октомври 2019 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 1993 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 273), на член 7, параграф 2, букви г) и д) от Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за създаване на процедура за европейска заповед за плащане (ОВ L 399, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 9, стр. 108), на член 38 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) и до валидността на Регламент № 1896/2006.
- 2 Запитванията са отправени в рамките на две производства във връзка с европейски заповеди за плащане, в които участват, от една страна, Bondora AS и от друга страна, съответно г-н Carlos V. С. и г-н ХУ по повод събирането от първото на вземания, произтичащи от договори за кредит.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 93/13/ЕИО

- 3 Член 1 от Директива 93/13 гласи:

„1. Настоящата директива има за цел да сближи законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно неравноправните клаузи в договори, сключвани между продавач или доставчик и потребител.

2. Договорни условия, които отразяват задължителни законови или подзаконови разпоредби, или принципи на международни конвенции, по които държавите членки или Общността са страна, по-специално в областта на транспорта, не са предмет на разпоредбите на настоящата директива“.

4 Съгласно член 3, параграф 1 от тази директива:

„В случаите, когато дадена договорна клауза не е индивидуално договорена, се счита за неравнопоставена, когато въпреки изискването за добросъвестност, тя създава в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между правата и задълженията, произтичащи от договора“.

5 Член 6 от посочената директива гласи:

„1. Държавите членки определят изискването, включените неравноправни клаузи в договори между потребители и продавачи или доставчици да не са обвързващи за потребителя, при условията на тяхното национално право, и че договорът продължава да действа за страните по останалите условия, когато може да се изпълнява и без неравноправните клаузи.

[...]“.

6 Член 7 от същата тази директива предвижда:

„1. Държавите членки осигуряват, че в интерес на потребителите и конкурентите, съществствуват подходящи и ефективни мерки за предотвратяване на употребата на неравноправни клаузи в договори, сключени между потребители и продавачи или доставчици.

2. Посочените в параграф 1 мерки включват разпоредби, даващи възможност на лица или организации, които имат правен интерес от защитата на потребителите, по смисъла на националното законодателство, да сезират, при условията на националното право, съд или компетентен административен орган, които да решат дали клаузите на договора, изготвени с цел за общо използване са неравноправни, и да предприемат подходящи и ефективни мерки по преустановяване на продължаваща употреба на подобни клаузи.

[...]“.

Регламент № 1896/2006

7 Съображения 9, 13, 14 и 29 от Регламент № 1896/2006 гласят:

„(9) Целта на настоящия регламент е да се опростят, ускорят и намалят разходите за съдебни спорове по трансгранични дела, свързани с безспорни парични вземания, чрез създаване на процедура за европейска заповед за плащане и да се позволи свободното обращение на европейските заповеди за плащане в държавите членки, като се определят минималните стандарти, спазването на които премахва необходимостта от каквото и да е междинно производство в държавата членка по привеждането в изпълнение преди признаването и привеждането в изпълнение.

[...]

(13) При прилагането на европейската заповед за плащане ищецът следва да бъде задължен да предостави информация, която е достатъчна за установяването и подкрепата на вземането, за да може ответникът да направи добре информиран избор дали да се противопостави на вземането, или да не го оспорва.

(14) В този контекст за ищеца следва да бъде задължително да представи описание на доказателствата, подкрепящи вземането. За тази цел формулярът на искова молба следва да включва възможно най-изчерпателен списък на видовете доказателства, които обикновено се представят в подкрепа на парични вземания.

[...]

(29) Тъй като целта на настоящия регламент, а именно: създаване на бърз и ефективен механизъм за събиране по съдебен ред на безспорни парични вземания в Европейския съюз, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки и може следователно, с оглед обхвата и последиците на регламента, да бъде осъществена по-успешно на общностно равнище, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарността, посочен в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалността, изложен в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел“.

8 Член 1, буква а) от този регламент предвижда:

„Целта на настоящия регламент е:

а) да опрости, ускори и намали разходите за съдебни спорове по трансгранични дела, свързани с безспорни парични вземания, чрез създаването на европейска заповед за плащане“.

9 Член 2, параграф 1 от Регламент 1896/2006 гласи:

„Настоящият регламент се прилага към граждански и търговски дела по трансгранични спорове независимо от характера на съда или правораздавателния орган. [...]“.

10 Съгласно член 3, параграф 1 от този регламент:

„За целите на настоящия регламент трансграничен случай е такъв случай, при който поне една от страните има местоживееене или обичайно пребивава в държава членка, различна от държавата членка на сезирания съд“.

11 Член 5 от посочения регламент предвижда:

„За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

[...]

3) „съд“ означава всеки орган в държава членка, който е компетентен по отношение на европейски заповеди за плащане или свързаните с тях въпроси;

4) „съд по произход“ означава съдът, който издава европейска заповед за плащане“.

12 Член 7 от същия регламент гласи:

„1. Молбата за издаване на европейска заповед за плащане се изготвя съгласно формуляр А, изложен в приложение.

2. Молбата съдържа:

а) имената и адресите на страните, а при необходимост, и на техните представители, и на съда, до който е отправена молбата;

- б) стойността на вземането, включително главницата, а, където е приложимо, и лихвата, договорните неустойки и разходите;
 - в) ако се иска лихва върху вземането — лихвеният процент и срокът, за който се иска лихва, освен ако към главницата не се добавя автоматично законна лихва по законодателството на държавата членка по произход;
 - г) причината за завеждане на делото, включително описание на обстоятелствата, използвани като основание за вземането и, където е приложимо, исканата лихва;
 - д) описание на доказателствата в подкрепа на вземането;
 - е) основания за компетентността;
- и
- ж) трансграничния характер на случая по смисъла на член 3.
- [...]“.

13 Съгласно член 8 от Регламент № 1896/2006:

„Съдът, сезиран с молба за издаване на европейска заповед за плащане, проверява възможно най-бързо и въз основа на молбата дали са изпълнени изискванията, посочени в членове 2, 3, 4, 6 и 7, и дали вземането е основателно. Тази проверка може да представлява автоматизирана процедура“.

14 Член 9 от този регламент гласи:

„1. Ако не са изпълнени изискванията, посочени в член 7, и ако вземането не е очевидно неоснователно, съдът предоставя на ищеца възможност да допълни или да поправи молбата. Съдът използва формуляр Б, изложен в приложение II.

2. Когато съдът иска от ищеца да допълни или поправи молбата, той указва срок, който той е преценил за подходящ с оглед на обстоятелствата. Съдът може по своя преценка да удължи този срок“.

15 Озаглавеният „Издаване на европейска заповед за плащане“ член 12 от посочения регламент предвижда:

„1. Ако са изпълнени изискванията по член 8, съдът издава възможно най-рано и обикновено в 30-дневен срок от подаването на молбата европейска заповед за плащане, като използва формуляр Д, изложен в приложение V.

30-дневният срок не включва времето, използвано от ищеца за допълване, поправка или изменение на молбата.

2. Европейската заповед за плащане се издава заедно с копие от молбата. Тя не съдържа информацията, предоставена от ищеца в допълнения 1 и 2 към формуляр А.

3. С европейската заповед за плащане ответникът се уведомява за стоящите пред него възможности да:

- а) плати сумата, посочена в заповедта, на ищеца;

или

- б) да се противопостави на заповедта, като подаде до съда по произход възражение, което трябва да бъде изпратено в 30-дневен срок от връчването на заповедта.
4. С европейската заповед за плащане ответникът се уведомява, че:
- а) заповедта е издадена единствено на основание информацията, която е била предоставена от ищеца и не е била проверена от съда;
 - б) заповедта подлежи на принудително изпълнение, освен ако не се подаде възражение до съда в съответствие с член 16;
 - в) когато е подадено възражение, производството продължава пред компетентните съдилища на държавата членка по произход в съответствие с правилата на редовния граждански процес, освен ако ищецът не е поискал изрично в такъв случай производството да бъде прекратено изрично.
5. Съдът осигурява връчването на заповедта на ищеца в съответствие с националното законодателство по начин, който отговаря на минималните стандарти, посочени в членове 13, 14 и 15“.
- 16 Текстът на член 16 от този регламент е следният:
- „1. Ответникът може да подаде възражение срещу европейската заповед за плащане до съда по произход, като използва формуляр Е, изложен в приложение VI, ко[й]то му се предоставя заедно с европейската заповед за плащане.
 - 2. Възражението се изпраща в 30-дневен срок от връчването на заповедта на ответника.
 - 3. Ответникът посочва във възражението, че той оспорва вземането, без да указва причините за това.
- [...]“.
- 17 Съгласно точка 11 от формуляр А в приложение I към Регламент № 1896/2006, ако е необходимо, може да се добавят допълнителни изявления и допълнителна информация.

Испанското право

- 18 Двадесет и трета заключителна разпоредба от Ley 1/2000, de Enjuiciamiento Civil (Граждански процесуален закон 1/2000) от 7 януари 2000 г. (BOE № 7 от 8 януари 2000 г., стр. 575) (наричан по-нататък „ЛЕС“), с който се въвеждат мерките за прилагането в Испания на Регламент 1896/2006, предвижда в параграфи 2 и 11:
- „2. Молбата за издаване на европейска заповед за плащане се изготвя съгласно формуляр А, съдържащ се в приложение I към Регламент № 1896/2006, без да е задължително да се представя какъвто и да било документ, а ако такъв бъде представен, той ще бъде недопустим.
- [...]

11. За неуредените в Регламент № 1896/2006 процесуални въпроси, свързани с издаването на европейска заповед за плащане, се прилагат разпоредбите на [ЛЕС], отнасящи се до процедурата за заповедта за плащане“.

19 Член 815, параграф 4 от ЛЕС гласи:

„Ако предявеното вземане се основава на договор между търговец или продавач или доставчик и потребител или ползвател, преди [издаването на] заповедта за плащане Letrado de la Administración de Justicia (съдебен секретар) представя доклад пред съда, за да може последният да прецени евентуалния неравноправен характер на всяка клауза, въз основа на която е направено искането или е определен размерът на изискуемата сума.

Съдът проверява служебно дали някоя от клаузите, въз основа на които е направено искането или е определен размерът на изискуемата сума, може да бъде квалифицирана като неравноправна. Когато прецени, че дадена клауза може да бъде квалифицирана като такава, съдът трябва да изслуша страните в петдневен срок. След като ги изслуша, той се произнася с определение в петдневен срок. Участието на адвокат или друг процесуален представител в това производство не е задължително.

В случай че съдът приеме, че някоя от договорните клаузи е неравноправна, в определението си той посочва последиците от тази констатация, като обявява молбата за недопустима или постановява продължаване на производството, оставяйки без приложение клаузите, счестени за неравноправни.

Ако съдът приеме, че не са налице неравноправни клаузи, той обявява този извод и съдебният секретар изпраща заповед за плащане до длъжника в сроковете, предвидени в параграф 1.

Във всички случаи определението на съда подлежи пряко на обжалване“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

Дело C-453/18

- 20 Bondora сключва договор за кредит в размер на 755,27 EUR с потребителя г-н V. С. На 21 март 2018 г. това дружество подава пред запитващата юрисдикция молба за издаване на европейска заповед за плащане срещу г-н V. С.
- 21 Тъй като счита, че вземането се основава на договор за кредит, сключен между търговец и потребител съгласно член 815, параграф 4 от ЛЕС, запитващата юрисдикция прави искане до Bondora да представи документите в подкрепа на вземането, съответстващи на доказателствата, посочени в точка 10 от формуляр А, а именно договора за кредит и определянето на размера на вземането, за да може да се провери евентуалният неравноправен характер на договорните клаузи, съдържащи се в този договор.
- 22 Bondora отказва да представи посочените документи, като изтъква, първо, че съгласно двадесет и третата заключителна разпоредба, точка 2 от ЛЕС при подаване на молба за издаване на европейска заповед за плащане не е необходимо да се представят документи в подкрепа на това вземане и второ, че в членове 8 и 12 от Регламент № 1896/2006 не е посочена необходимост от представянето на документи за издаването на европейска заповед за плащане.

- 23 Запитващата юрисдикция счита, че такова тълкуване на посочената в предходната точка правна уредба може да породи затруднения, когато вземането, чието изпълнение се иска, се основава на договор, сключен с потребител. Действително дружеството кредитор не прилага към молбата за издаване на европейска заповед за плащане необходимите документите, за да се прецени съобразно с член 815, параграф 4 от ЛЕС, дали е неравноправна дадена клауза, на която се основава молбата или определянето на исканата сума. Посочената юрисдикция обаче подчертава, че в приложимата му към фактите по делото редакция член 815, параграф 4 от ЛЕС транспонира в испанското право практиката на Съда относно Директива 93/13, и по-специално решения от 14 юни 2012 г., *Banco Español de Crédito* (C-618/10, EU:C:2012:349) и от 21 април 2016 г., *Radlinger и Radlingerová* (C-377/14, EU:C:2016:283), за да може испанският съд да провери служебно твърдяната неравноправност на договорните клаузи, на които се основават кредитите.
- 24 При тези обстоятелства *Juzgado de Primera Instancia nº 11 de Vigo* (Първоинстанционен съд № 11, Виго, Испания) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли член 7, параграф 1 от Директива 93/13 и съдебната практика, в която тя е тълкувана, да се разбират в смисъл, че [тази разпоредба] не допуска национална правна норма като двадесет и третата заключителна разпоредба [от ЛЕС], съгласно която в рамките на молба за издаване на европейска заповед за плащане не е задължително да се представят документи, а ако такива бъдат представени, те ще са недопустими?
- 2) Трябва ли член 7, параграф 2, буква д) от Регламент № 1896/2006 да се тълкува в смисъл, че [тази разпоредба] не забранява [на съда да поиска] от дружеството кредитор да представи документите, на които основава своето искане, произтичащо от потребителски заем, сключен между продавач или доставчик и потребител, ако съдът счете, че е необходимо да разгледа тези документи, за да прецени дали евентуално са налице неравноправни клаузи в сключения между страните договор и по този начин да се съобрази с разпоредбите на Директива 93/13 и със съдебната практика, в която тя е тълкувана?“.

Дело C-494/18

- 25 *Bondora* сключва договор за кредит в размер на 1818,66 EUR с ХУ. На 17 май 2018 г., *Bondora* подава пред запитващата юрисдикция молба за издаване на европейска заповед за плащане срещу това лице.
- 26 Във формуляр А, съдържащ се в приложение I към Регламент № 1896/2006, *Bondora* посочва, че ХУ е потребител и че дружеството разполага с договор за кредит, въз основа на който е направено искането и е определен размерът на вземането.
- 27 След като установява качеството на потребител на една от страните по спора, запитващата юрисдикция прави искане до *Bondora* да попълни точка 11 от посочения формуляр А, озаглавена „Допълнителни изявления и допълнителна информация“, като уточни разбивката на разглежданото вземане и възпроизведе клаузите на договора, на които се позовава в подкрепа на вземането.
- 28 *Bondora* отказва да предостави тази информация, като поддържа, че съгласно член 7, параграф 2 от Регламент № 1896/2006 не е длъжно да представи допълнителни доказателства в подкрепа на вземането си. Всъщност съгласно двадесет и третата заключителна разпоредба, точка 2 от ЛЕС при подаване на молба за издаване на европейска заповед за плащане не е необходимо да се

предоставят документи в подкрепа на вземането. Дружеството изтъква също, че други юрисдикции вече са приели подобни молби за издаване на заповед за плащане, без да искат от него изпълнението на допълнителни изисквания.

- 29 Запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно тълкуването на Регламент № 1896/2006 с оглед на защитата на потребителите и на практиката на Съда. Според нея европейска заповед за плащане, издадена без служебно да се извършва проверка за евентуално наличие на неравноправни клаузи, може да засегне императивното изискване за защита на потребителите, прогласено в член 38 от Хартата във връзка с член 6, параграф 1 ДЕС.
- 30 Освен това според тази юрисдикция член 38 от Хартата, член 6, параграф 1 ДЕС, член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13 допускат национална разпоредба като двадесет и трета заключителна разпоредба, точка 2 от ЛЕС, при условие че тя позволява на съда да се запознае със съдържанието на клаузите на договора, за да може да упражни служебен контрол върху неравноправните клаузи
- 31 Тя счита, че ако, противно на изложеното, тълкуването на Регламент № 1896/2006 не позволява да се поиска допълнително пояснение, за да се провери дали са били приложени неравноправни клаузи, посоченият регламент би бил невалиден поради нарушаване на член 6, параграф 1 ДЕС и член 38 от Хартата.
- 32 При тези обстоятелства Juzgado de Primera Instancia nº 20 de Barcelona (Първоинстанционен съд № 20, Барселона, Испания) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Съвместима ли е с член 38 от Хартата, член 6, параграф 1 [ДЕС] и член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13 национална правна норма като двадесет и третата заключителна разпоредба, точка [2] от [ЛЕС], която при предявено срещу потребител вземане и при наличие на данни за предявяване на суми, основаващи се на неравноправни клаузи, не допуска нито да се представят, нито да се изискват договорът или разбивката на вземането?
- 2) Съвместимо ли е с член 7, параграф 2, буква г) от Регламент № 1896/2006 за създаване на процедура за европейска заповед за плащане да се изисква от заявителя да представи в точка 11 от формуляр А[, съдържащ се в приложение I към Регламент № 1896/2006,] разбивка на предявеното срещу потребител вземане? Също така съвместимо ли е с посочената разпоредба да се иска възпроизвеждане в посочената точка 11 от този формуляр на съдържанието на клаузите от договора, на които се основава предявеното срещу потребител вземане, а не само на основния предмет на договора, за да се направи преценка за неравноправност?
- 3) Ако отговорът на втория въпрос е отрицателен, възможно ли е в съответствие с настоящия текст на Регламент № 1896/2006, преди да бъде издадена европейската заповед за плащане, да се провери служебно дали в потребителски договор се съдържат неравноправни клаузи, и ако това е възможно — на основание на коя разпоредба?
- 4) В случай че в съответствие с настоящия текст на Регламент 1896/2006 не е възможно, преди да бъде издадена европейската заповед, да се упражни служебен контрол за наличие на неравноправни клаузи, искането до Съда е да се произнесе по валидността на посочения регламент с оглед на член 38 от Хартата и на член 6, параграф 1 [ДЕС]“.

Производството пред Съда

- 33 С решения на председателя на Съда от 6 септември 2018 г. и на Съда от 18 юни 2019 г. са съединени дела C-453/18 и C-494/18.

По преюдициалните въпроси

По първия и втория въпрос по дела C-453/18 и C-494/18 и по третия въпрос по дело C-494/18

- 34 С първия и втория си въпрос по дела C-453/18 и C-494/18 и с третия си въпрос по дело C-494/18 запитващите юрисдикции по същество искат да се установи дали член 7, параграф 2, букви г) и д) от Регламент № 1896/2006, и член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, тълкувани от Съда и разгледани във връзка с член 38 от Хартата, трябва да се тълкуват в смисъл, че позволяват „съд“ по смисъла на посочения регламент, сезиран в рамките на процедура за европейска заповед за плащане, да поиска от кредитора допълнителна информация за договорните клаузи, на които е направено позоваване в подкрепа на въпросното вземане, за да упражни служебен контрол върху евентуално неравноправния характер на тези клаузи, и че поради това те не допускат национална правна уредба, която обявява за недопустими допълнителните документи, представени за тази цел.
- 35 Най-напред следва да се отбележи, че по силата на член 2, параграф 1 от Регламент № 1896/2006 последният се прилага по трансгранични спорове. Съгласно член 3, параграф 1 от посочения регламент спорът е трансграничен, когато поне една от страните има местоживееие или обичайно пребивава в държава членка, различна от държавата членка на сезирания съд. В случая от данните по представената пред Съда преписка е видно, че Bondora е дружество, чието седалище според устройствения му акт е в Естония, освен ако проверката, която запитващите юрисдикции трябва да извършат, не покаже друго. При това положение се прилага Регламент № 1896/2006.
- 36 На първо място, трябва да се отбележи, че както следва от член 1 от Регламент № 1896/2006 във връзка със съображения 9 и 29 от този регламент, последният има за цел да опрости, ускори и намали разходите за съдебни спорове по трансгранични дела, свързани с безспорни парични вземания, чрез създаването на европейска заповед за плащане.
- 37 Именно с цел да се гарантира бързината и еднаквостта в посочената процедура молбата за издаване на заповед за плащане се подава посредством формуляр А, съдържащ се в приложение I към Регламент № 1896/2006, в съответствие с член 7 от този регламент, в параграф 2 от който са изброени елементите, които трябва да се съдържат в тази молба. По-специално член 7, параграф 2, букви г) и д) от Регламент № 1896/2006 предвижда, че молбата за издаване на заповед за плащане съдържа причината за завеждане на делото, включително описание на обстоятелствата, използвани като основание за вземането, и където е приложимо, исканата лихва, както и описание на доказателствата в подкрепа на вземането.
- 38 По силата на член 8 от същия регламент съдът, сезиран с молбата за издаване на заповед за плащане, проверява възможно най-бързо и въз основа на посочения формуляр А дали са изпълнени изискванията, посочени по-конкретно в член 7 от Регламент № 1896/2006, и дали вземането е основателно. В този случай той издава европейска заповед за плащане в съответствие с член 12 от посочения регламент. Ако съгласно член 9, параграф 1 от Регламент № 1896/2006 не са изпълнени изискванията, посочени в член 7, съдът предоставя на ищеца възможност да допълни или да поправи молбата, като използва формуляр Б, съдържащ се в приложение II.

- 39 На второ място, следва да се прецени дали в рамките на такава процедура за европейска заповед за плащане сезираният с посочената молба съд е обвързан от изискванията, предвидени в член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, тълкувани от Съда и разгледани с оглед на член 38 от Хартата.
- 40 В това отношение следва да се припомни, първо, че въведената с Директива 93/13 система на защита се основава на идеята, че потребителят е в положение на по-слаба страна спрямо продавача или доставчика от гледна точка както на възможностите си да преговаря, така и на степента си на информираност, поради което в крайна сметка той приема условията, установени предварително от продавача или доставчика, без да може да повлияе на съдържанието им (решение от 27 февруари 2014 г., Pohotovost, C-470/12, EU:C:2014:101, т. 39 и цитираната съдебна практика). Освен това в член 38 от Хартата се посочва, че в политиките на Съюза се осигурява високо равнище на защита на потребителите. Тази повелителна разпоредба се отнася за прилагането на Директива 93/13 (решение от 27 февруари 2014 г., Pohotovost, C-470/12, EU:C:2014:101, т. 52).
- 41 Второ, съгласно член 6, параграф 1 от Директива 93/13 държавите членки определят изискването включените неравноправни клаузи в договори между потребители и продавачи или доставчици да не са обвързващи за потребителя при условията на тяхното национално право.
- 42 Трето, предвид естеството и значението на обществения интерес, на който се основава защитата на потребителите, Директива 93/13 задължава държавите членки да предвидят подходящи и ефективни мерки за предотвратяване на употребата на неравноправни клаузи в договори, сключени между потребители и продавачи или доставчици, както следва от член 7, параграф 1 във връзка с двадесет и четвърто съображение от тази директива (решение от 13 септември 2018 г., Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, т. 40 и цитираната съдебна практика).
- 43 Всъщност съгласно постоянната практика на Съда националният съд е длъжен служебно да преценява неравноправността на договорните клаузи, попадащи в приложното поле на Директива 93/13, и така да компенсира неравнопоставеността, съществуваща между потребителя и продавача или доставчика, при условие че е запознат с необходимите за целта правни и фактически положения (решения от 4 юни 2009 г., Pannon GSM, C-243/08, EU:C:2009:350, т. 32 и от 13 септември 2018 г., Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, т. 42 и цитираната съдебна практика).
- 44 В това отношение е необходимо да се подчертае, че в рамките на националните заповедни производства Съдът се е произнесъл, че член 7, параграф 1 от Директива 93/13 не допуска национална правна уредба, позволяваща издаването на заповед за изпълнение, когато сезираният със заявление за издаване на заповед за изпълнение съд не е компетентен да провери евентуално неравноправния характер на клаузите по този договор, тъй като правилата за упражняване на правото на възражение срещу такава заповед не позволяват да се осигури зачитането на правата, които потребителят черпи от тази директива (вж. решение от 13 септември 2018 г., Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, т. 71 и определение от 28 ноември 2018 г., PKO Bank Polski, C-632/17, EU:C:2018:963, т. 49).
- 45 Така Съдът е приел, че сезираният със заявление за издаване на заповед за изпълнение съд трябва да прецени дали правилата на производството по възражение, предвидени в националното право, не пораждат немалък риск съответният потребител да не подаде изискваното възражение (вж. в този смисъл решение от 13 септември 2018 г., Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, т. 61 и цитираната съдебна практика).
- 46 Тези изисквания са обвързващи и когато „съд“ по смисъла на Регламент № 1896/2006 е сезиран с молба за издаване на европейска заповед за плащане по смисъла на посочения регламент.

- 47 При това положение следва да се прецени дали Регламент № 1896/2006 позволява на сезирания с европейска заповед за плащане съд да поиска от кредитора допълнителна информация за клаузите, на които е направено позоваване в подкрепа на вземането му, за да провери служебно евентуалната неравноправност на клаузите по договора в съответствие с изискванията, произтичащи от член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13.
- 48 В това отношение следва да се приеме, че макар член 7, параграф 2 от Регламент № 1896/2006 да урежда изчерпателно условията, на които трябва да отговаря молбата за издаване на европейска заповед за плащане (решение от 13 декември 2012 г., *Szyrocka*, С-215/11, ЕУ:С:2012:794, т. 32), все пак заявителят трябва също да използва формуляр А, съдържащ се в приложение I към този регламент, за целите на подаването на такава молба за издаване на заповед за плащане в съответствие с член 7, параграф 1 от посочения регламент. От една страна, обаче от точка 10 от формуляр А следва, че заявителят има възможност да посочи и опише вида на наличните доказателства, включително писмено доказателство, а от друга страна, от точка 11 от този формуляр следва, че към информацията, която изрично се изисква в предходните точки от посочения формуляр, може да се добави допълнителна информация, така че последният да позволява да се представи допълнителна информация за клаузите, на които е направено позоваване в подкрепа на вземането, състояща се по-специално във възпроизвеждането на целия договор или в представянето на копие от него.
- 49 Нещо повече, член 9, параграф 1 от Регламент № 1896/2006 предвижда, че сезираният с посочената молба съд има правомощието да поиска от кредитора да допълни или поправи информацията, представена на основание член 7 от Регламент № 1896/2006, като използва формуляр Б, съдържащ се в приложение II към този регламент.
- 50 От това следва, че сезираният съд трябва да може на основание член 7, параграф 1 и член 9, параграф 1 от Регламент № 1896/2006 да поиска допълнителна информация от кредитора относно клаузите, на които е направено позоваване в подкрепа на вземането му, каквато информация е възпроизвеждането на целия договор или представянето на копие от него, за да може да провери евентуално неравноправния характер на тези клаузи в съответствие с член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13 (вж. в този смисъл решение от 6 септември 2018 г., *Catlin Europe*, С-21/17, ЕУ:С:2018:675, т. 44 и 50).
- 51 Различно тълкуване на член 7, параграф 2, букви г) и д) от Регламент № 1896/2006 би могло да позволи на кредиторите да заобиколят изискванията, произтичащи от Директива 93/13 и от член 38 от Хартата.
- 52 Необходимо е също да се подчертае, че обстоятелството, че национален съд изисква от ищеца да представи съдържанието на документа или документите, на които се основава неговото искане, просто е част от доказването в процеса, тъй като целта на това искане е само да се провери основанието за претенцията, така че то не противоречи на диспозитивното начало (вж. по аналогия решение от 7 ноември 2019 г., *Profi Credit Polska*, С-419/18 и С-483/18, ЕУ:С:2019:930, т. 68).
- 53 Следователно член 7, параграф 2, букви г) и д) от Регламент № 1896/2006 във връзка с член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, тълкувани от Съда и разгледани с оглед на член 38 от Хартата, не допуска национална правна уредба, която обявява за недопустими допълнителни документи наред с формуляр А, съдържащ се в приложение I към Регламент № 1896/2006, какъвто допълнителен документ е копието от разглеждания договор.
- 54 С оглед на всички съображения, изложени по-горе, на първия и втория въпрос по дела С-453/18 и С-494/18 и на третия въпрос по дело С-494/18 следва да се отговори, че член 7, параграф 2, букви г) и д) от Регламент № 1896/2006 и член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13, тълкувани от Съда и разгледани във връзка с член 38 от Хартата, трябва да се тълкуват в

смисъл, че позволяват „съд“ по смисъла на посочения регламент, сезиран в рамките на процедура за европейска заповед за плащане, да поиска от кредитора допълнителна информация за договорните клаузи, на които е направено позоваване в подкрепа на въпросното вземане, за да упражни служебен контрол върху евентуално неравноправния характер на тези клаузи, и че поради това те не допускат национална правна уредба, която обявява за недопустими допълнителните документи, представени за тази цел.

По четвъртия въпрос по дело С-494/18

- 55 Предвид отговора на първия и втория въпрос по дела С-453/18 и С-494/18 и на третия въпрос по дело С-494/18 не е необходимо да се отговаря на четвъртия въпрос.

По съдебните разноски

- 56 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разноските, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

Член 7, параграф 2, букви г) и д) от Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за създаване на процедура за европейска заповед за плащане и член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори, тълкувани от Съда и разгледани във връзка с член 38 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкуват в смисъл, че позволяват „съд“ по смисъла на посочения регламент, сезиран в рамките на процедура за европейска заповед за плащане, да поиска от кредитора допълнителна информация за договорните клаузи, на които е направено позоваване в подкрепа на въпросното вземане, за да упражни служебен контрол върху евентуално неравноправния характер на тези клаузи, и че поради това те не допускат национална правна уредба, която обявява за недопустими допълнителните документи, представени за тази цел.

Подписи